

Fundacje/ organizacje pożytku publicznego i ich finansowanie w Irlandii

Sheila Nordon

Irish Charities Tax Research Ltd

Terminologia

Na samym wstępie należy zaznaczyć, że w Irlandii nie istnieje jedna, konkretna, narzucona przez prawo forma dla fundacji/ organizacji pożytku publicznego. W ostatnich latach powszechne było zakładanie fundacji/ organizacji pożytku publicznego jako spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (*companies limited by guarantee*) (bez kapitału zakładowego) lub fundacji pożytku publicznego, choć inne formy struktur zarządzających obejmują również niezarejestrowane stowarzyszenia (*unincorporated associations*), spółdzielnie (*co-operatives*), towarzystwa zapomogowe (*provident societies*) itd. Status organizacji pożytku publicznego zależy od tego, czy organizacja posiada cele pożytku publicznego, a nie od konkretnej formy prawnej. Warunkiem korzystania z uprzywilejowanego statusu podatkowego jest posiadanie przez organizację celu, który można zakwalifikować jako „cel pożytku publicznego” oraz przeznaczanie wszystkich środków wyłącznie na ten cel. W Irlandii termin „fundacja” nie odnosi się więc do struktury prawnej, jak ma to miejsce w innych państwach. Istnieją bowiem organizacje pożytku publicznego o całkowicie innych strukturach prawnych, takie jak spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub fundusze powiernicze, w których nazwie pojawia się termin *Fundacja*.

Źródła finansowania

Źródła finansowania fundacji:

W Irlandii środki z budżetu państwa stanowią zdecydowanie najważniejsze źródło finansowania organizacji non-profit. Niedawne badania na temat praktyk i skali fundraisingu wykazały następujące proporcje finansowania z różnych źródeł:

Źródło finansowania	Wszystkie organizacje non-profit	Organizacje pożytku publicznego prowadzące działalność fundraisingową
Budżet państwa	59.8%	62.2%
Darowizny prywatne	10.5%	20.3%
Kary	14.6%	9.5%
Dochód z lokat	8.1%	3.2%
Dotacje korporacyjne	1.4%	2.8%
Składki członkowskie	3.2%	1.1%
Inne	2.4%	0.9%

Prywatne darowizny obejmują fundraising prowadzony społecznie (zbiórki, bezpośredni mailing, fundraising podczas imprez oraz zobowiązanie do wpłat poprzez zlecenie stałe lub polecenie zapłaty w rachunku bankowym). Obejmują one również granty od fundacji filantropijnych oraz funduszy powierniczych. Niewielka liczba organizacji pożytku publicznego prowadzi wspomagające przedsięwzięcia handlowe w postaci sklepów charytatywnych, z których nadwyżki są „darowane” organizacji-matce. Niektóre grantodawcze fundacje filantropijne i fundusze powiernicze korzystają z dochodów uzyskiwanych z kapitału żelaznego, inne tzw. fundacje żebracze czy fundraisingowe prowadzą działalność opierając się głównie na wsparciu darczyńców. Niewielka liczba organizacji łączy obie formy.

Ograniczenia w zakresie fundraisingu:

Zbiórka pieniędzy w miejscach publicznych stanowi przedmiot Ustawy o zbiórkach ulicznych i domowych (*Street and House to House Collections Act*) z roku 1962, mającej zastosowanie do organizacji zarówno pożytku publicznego, jak i nie posiadających tego charakteru. Przy tego rodzaju zbiórkach wymagane jest pozwolenie policji (tzw. *Gardy*), a wnioski składa się do komisarza lokalnej policji. Nowa Ustawa o organizacjach pożytku publicznego (*Charities Act*) z roku 2009 zmienia Ustawę z roku 1962, rozciągając wymóg uzyskania zezwolenia zarówno na gotówkową, jak i bezgotówkową zbiórkę w miejscach publicznych. Zbiórka bezgotówkowa określona jest jako zbiórka zobowiązań do dokonania płatności od osób prywatnych za pomocą karty kredytowej, polecenia zapłaty, zlecenia stałego lub innego instrumentu. Ustawa z 2009 roku wyszczególnia wymagania w zakresie przeprowadzania fundraisingu publicznego, włącznie z np. wykorzystaniem zabezpieczonych puszek do zbiórki pieniężnej, obowiązku noszenia przez osoby prowadzące zbiórkę odzieży prezentującej nazwę i numer organizacji, a dane organizacji muszą występować na dokumentacji do założenia zlecenia stałego itd. Nowa Ustawa wymaga, by organizacje pożytku publicznego stosowały się do Kodeksu praktyki fundraisingowej (więcej na stronach: www.ictr.ie) i zobowiązuje je do podawania szczegółowych informacji na temat swojej działalności fundraisingowej w rocznym sprawozdaniu z działalności adresowanym do nowej Instytucji Regulacyjnej Organizacji Pożytku Publicznego (*Charities Regulatory Authority - CRA*), która ma zostać powołana w celu nadzorowania organizacji pożytku publicznego.

Jakie rodzaje fundraisingu wymagają oficjalnego zezwolenia?

Fundraising prowadzony wśród osób prywatnych w miejscach publicznych (*street collection*) i tzw. zbiórki domokrażne (*house to house collection*) wymagają zezwolenia wydanego przez policję, co opisano powyżej. Wnioski składane są do lokalnej jednostki policji, która podejmuje decyzję o tym, czy zezwolić na przeprowadzenie zbiórki oraz jakiego rodzaju ograniczenia mają zostać nałożone, np. lokalizacja (nazwy ulic itd.), liczba różnych zbiórek dopuszczalnych tego samego dnia itd.

Działalność gospodarcza

Działalność gospodarcza dopuszczalna jest wówczas, gdy ma bezpośrednio wspierać cele pożytku publicznego organizacji, tj. jako środek do osiągnięcia tych celów. Nie istnieją konkretne wymogi prawne dotyczące podejmowania przez organizacje pożytku publicznego działalności gospodarczej, inne aniżeli wymagania w ramach prawodawstwa podatkowego, odnoszącego się do działań gospodarczych organizacji pożytku publicznego.

Organizacje realizujące cele pożytku publicznego i przeznaczające wszystkie swoje środki na osiąganie tychże celów kwalifikują się do zwolnienia z opodatkowania dla organizacji pożytku publicznego (informacje szczegółowe w rozdziale „Opodatkowanie organizacji pożytku publicznego”). Poza zwolnieniem z opodatkowania dla OPP, prawo podatkowe przewiduje dalsze zwolnienia w odniesieniu do zysków, jakie organizacje czerpią z handlu, tzw. *ulgę handlową*. Ma ona o wiele węższe zastosowanie, aniżeli zwolnienie z opodatkowania dla organizacji pożytku publicznego.

Aby kwalifikować się do ulgi handlowej, podmiot powołany wyłącznie dla celów pożytku publicznego musi przeznaczać swój dochód wyłącznie na cele pożytku publicznego i musi zwykle spełniać jeden z następujących warunków:

- Handel musi stanowić jeden z podstawowych celów OPP (zgodnie z zapisami jej statutu) tj. taki, który realizowany jest bezpośrednio w celu osiągnięcia jej głównego lub podstawowego celu.
Przykłady, które mogłyby zostać uznane przez naczelnika urzędu skarbowego obejmują następujące przypadki:
 - galeria sztuki lub muzeum organizuje wystawę i pobiera opłatę za wstęp,
 - szkoła oferuje odpłatne usługi edukacyjne,
 - teatr sprzedaje bilety na sztukę, którą wystawia,
 - szpital oferuje odpłatne usługi lecznicze.
- Działalność handlowa jako taka nie będąca działalnością związaną z celem podstawowym może również kwalifikować się do zwolnienia z opodatkowania, o ile jest służebna wobec podstawowego celu.
Przykłady mogą obejmować następujące przypadki:
 - teatr sprzedaje żywność i napoje w barze/restauracji dla publiczności, która przybyła na przedstawienie,
 - szkoła oferuje studentom zakwaterowanie na zasadzie najmu,
 - szpital sprzedaje gazety, kwiaty i artykuły higieniczne pacjentom oraz ich gościom,
 - muzeum lub galeria sztuki sprzedaje żywność w barku gościom przybyłym na wystawę.

Inne rodzaje działalności handlowej (nie mające ani podstawowego ani pomocniczego charakteru) mogą kwalifikować się do ulgi handlowej w zakresie zysków, gdy:

- część handlu nie stanowiąca działalności związanej z celem podstawowym jest stosunkowo niewielka w porównaniu z ogólną działalnością handlową oraz
- obroty tej części handlu, która nie stanowi działalności związanej z celem podstawowym nie są większe, aniżeli 10% całości obrotów handlowych.

W sytuacji, gdy powyższe warunki nie są spełnione, wszelkie zyski podlegać będą opodatkowaniu, włącznie z częścią stanowiącą działalność związaną z celem podstawowym.

Ulga handlowa ma również zastosowanie do organizacji pożytku publicznego, w których praca wykonywana jest głównie przez jej beneficjentów np. sprzedaż towarów wytworzonych przez beneficjentów OPP ustanowionej na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wiele organizacji pożytku publicznego w Irlandii prowadzi sklepy charytatywne sprzedające towary przekazane na zasadzie darowizny w celu zebrania środków na działalność organizacji pożytku publicznego. Sprzedaż darów nie jest uważana przez prawo podatkowe za handel. Sklepy te nie posiadają obowiązku rejestracji dla celów podatku VAT, ze względu na to, iż towary zostały darowane. Sytuacja jest mniej jednoznaczna, gdy sklepy charytatywne skupują towary w celu ponownej sprzedaży, poza sprzedażą towarów przekazanych w formie darowizny, co jest stosunkowo nową tendencją. Jeśli obrót ze sprzedaży nowych towarów, zakupionych z zamiarem ich odsprzedania przekracza limit ustanowiony dla rejestracji dla celów podatku VAT, sklepy będą się musiały zarejestrować dla celów podatku VAT, pobierać go od sprzedaży oraz przekazywać, jak w przypadku zwykłej działalności komercyjnej. Dotychczas, władze stosowały ulgę handlową wobec zysków uzyskiwanych przez te sklepy, ze względu na fakt, iż są one wykorzystywane wyłącznie do realizacji celu podstawowego przez organizację charytatywną-matkę.

Akumulacja kapitału oraz wymagania w zakresie jego wydatkowania

Warunki ustanawiania kapitału żelaznego oraz uprawnień w zakresie inwestowania

Organizacje pożytku publicznego mogą ustanawiać kapitał żelazny, pod warunkiem, iż dopuszczają to ich dokumenty założycielskie. Uprawnienia do inwestowania oraz obowiązki zarządu i dyrektorów określone są w statucie. W przypadku nowoczesnych organizacji pożytku publicznego uprawnienia w zakresie inwestowania są określone na tyle szeroko, na ile jest to tylko możliwe, by zapewnić maksymalną swobodę, co do wyboru strategii inwestycyjnej dla organizacji.

Nie wszystkie organizacje pożytku publicznego posiadają nowoczesne statuty, określające uprawnienia w zakresie inwestowania, w takich przypadkach członkowie zarządu lub dyrektorzy muszą posiłkować się prawem ogólnym. Jako że brak jest domyślnych uprawnień w zakresie inwestowania na mocy ogólnego prawa powierniczego, w przypadku, gdy brak jest uprawnień w zakresie inwestowania w statucie, powiernicy ograniczeni są do inwestycji, do jakich uprawnia program ustawowy określony w Części I Ustawy o spółkach powierniczych z roku 1893,

zmienionej przez Ustawę o spółkach powierniczych (Autoryzowane inwestycje) z roku 1958. Lista autoryzowanych inwestycji została znacznie zaktualizowana w latach 1998 oraz 2002 rozporządzeniem ministerialnym, tak więc obecnie zawiera większość współczesnych mechanizmów inwestycyjnych, włącznie z pewnymi funduszami inwestycyjnymi, zbiorowymi programami inwestycyjnymi, akcjami zarejestrowanymi w Irlandii itp. Powiernicy zobowiązani są również do analizy inwestycji funduszy inwestycyjnych przynajmniej raz na sześć miesięcy. Rozporządzenia ministra określają również warunki, jakie należy spełnić w odniesieniu do walut, inwestycji zbiorowych oraz inwestycji w akcje. Warunki te mają zastosowanie do wszystkich fundacji powierniczych, niezależnie od tego czy mają one charakter pożytku publicznego, czy też nie.

W przypadku funduszy powierniczych, *Ustawa o organizacjach pożytku publicznego* z roku 1961 oraz 1973, zawiera również zapisy, na mocy których powiernicy mogą prosić o radę Komisarzy ds. Darów i Zapisów na Cele Dobroczynne (*Commissioners of Charitable Donations and Bequests*) odnośnie inwestycji funduszy. Ustawa stanowi, że Komisarze mogą nadawać powiernikom uprawnienia w zakresie inwestowania wszelkich środków w ramach funduszy w taki sposób oraz na takich warunkach, jakie Komisarz uważa za stosowne, niezależnie czy tego rodzaju inwestycja posiada autoryzację w ramach instrumentu powierniczego, o ile taka istnieje, czy też na mocy prawa. Komisarze opracowali również listę zatwierdzonych inwestycji, znanych pod nazwą „Listy Komisarzy”, która nie pokrywa się ze wspomnianą powyżej „Listą Ministra”, jednak podejmują oni kroki w celu rozwiązania tej kwestii. Komisarze powołali Wspólny Fundusz Inwestycyjny Komisarzy, by kilka organizacji pożytku publicznego było w stanie zebrać swoje fundusze w jeden znaczący fundusz, zwiększając w ten sposób potencjalną stopę zwrotu oraz zmniejszając koszty administracyjne. Na mocy nowej Ustawy z roku 2009 urząd Komisarzy ds. Darów i Zapisów na Cele Dobroczynne zostanie rozwiązany, a ich rola i funkcje przekazane nowej Instytucji Regulacyjnej Organizacji Pożytku Publicznego.

Wymagania w zakresie wydatkowania

Prawodawstwo w zakresie organizacji pożytku publicznego, włącznie z nową Ustawą z roku 2009 nie określa żadnych szczegółowych wymogów wobec OPP co do dystrybucji konkretnej kwoty lub procentu ich dochodu w określonym terminie, nie określa też żadnych limitów co do rezerw, jakie mogą zatrzymać. Niemniej jednak, na mocy nowej Ustawy, organizacje zobowiązane są do składania sprawozdań na temat corocznych zysków finansowych oraz sprawozdań rocznych do Instytucji Regulacyjnej Organizacji Pożytku Publicznego, uprawnionej do interwencji w przypadku, gdy istnieją dowody na to, że organizacja nie wykorzystuje swoich środków wyłącznie na realizację swoich celów pożytku publicznego. Budowanie znacznych rezerw, niezwiązane bezpośrednio z realizacją podstawowych celów pożytku publicznego, czy też niewydatkowanie odpowiednich środków na podstawowy cel bez rzetelnego wyjaśnienia, może prowadzić do odebrania organizacji statusu organizacji pożytku publicznego.

Naczelnicy urzędów skarbowych stosują tę samą zasadę w stosunku do budowania rezerw oraz przypadków nieprzeznaczenia rozsądnej części dochodów na realizację

podstawowych celów pożytku publicznego. Jednym z warunków zwolnienia z opodatkowania dla organizacji pożytku publicznego jest co następuje:

Gdy zamiarem jest akumulacja funduszy przez okres ponad dwóch lat, konieczne jest uzyskanie wcześniejszej zgody ze strony naczelników skarbowych, z określeniem przyczyn(y), z powodu której fundusze te będą akumulowane, a nie przeznaczone na cele charytatywne.

Aby kwalifikować się do zwolnienia z opodatkowania dla OPP, organizacja lub fundacja musi dowieść przed władzami skarbowymi, iż nieruchomości, inwestycje lub aktywa, stanowiące część funduszu powierniczego, wydatkowane są na cele pożytku publicznego bezpośrednio lub poprzez dochód przez nie wytworzony.

Status podatkowy organizacji pożytku publicznego

Zwolnienie z opodatkowania dla organizacji pożytku publicznego

Zwolnienie z opodatkowania dla OPP jest kwestią ustalaną przez naczelników urzędów skarbowych, którzy decydują, czy grupa osób lub fundusz powierniczy, wnioskujący o przywilej jakiegokolwiek zwolnienia z opodatkowania, powstały wyłącznie w celach pożytku publicznego. Kodeks podatkowy przewiduje następujące zwolnienia podatkowe dla OPP:

1. **Podatek dochodowy** - Sekcje 207 i 208, Ustawa o konsolidacji podatków z roku 1997
2. **Podatek od działalności gospodarczej** (w przypadku przedsiębiorstw) - Sekcje 76 i 78 Ustawa o konsolidacji podatków z roku 1997
3. **Podatek od zysków kapitałowych** - Sekcja 609, Ustawa o konsolidacji podatków z roku 1997
4. **Podatek od zatrzymania odsetek z lokat/ podatek retencyjny od oprocentowania depozytu (DIRT)** - Sekcja 266 Ustawa o konsolidacji podatków z roku 1997
5. **Podatek od nabycia kapitału** - Sekcja 54, Ustawa o podatku od nabycia kapitału z roku 1976 oraz Sekcja 108(a), Ustawy finansowej z roku 1984
6. **Oplata skarbową** - Sekcja 82, Ustawa o konsolidacji opłat skarbowych z roku 1999
7. **Podatek dochodowy pobierany od dywidend akcjonariuszy** - Rozdział 8A, Część 6, Ustawa o konsolidacji podatków z roku 1997

Należy zauważyć, że:

(i) Brak jest ogólnego zwolnienia w odniesieniu do podatku od wartości dodanej (VAT) dla organizacji, którym przyznano zwolnienie z opodatkowania dla organizacji pożytku publicznego. (Konkretne ulgi w odniesieniu do VAT mogą jednak mieć zastosowanie w pewnych okolicznościach np. wobec pomocy humanitarnej, wyposażenia medycznego itp. – patrz poniżej)
oraz

(ii) Pracownicy organizacji pożytku publicznego zobowiązani są do odprowadzania podatku dochodowego w zwykłym trybie w ramach systemu odliczania podatku dochodowego od bieżącego wynagrodzenia - PAYE (*pay as you earn*).

Dochód z zysków handlowych organizacji pożytku publicznego jest w ograniczonych okolicznościach zwolniony z opodatkowania podatkiem dochodowym, co zostało przedstawione w rozdziale „Działalność gospodarcza”, powyżej.

Wszystkie te zwolnienia z opodatkowania mają zastosowanie do organizacji ustanawianych wyłącznie w celach pożytku publicznego. Rozważając wniosek o zwolnienie z opodatkowania dla OPP, Urząd skarbowy bierze również pod uwagę ogólne korzyści społeczne, istnienie jakichkolwiek korzyści prywatnych (nie mogą być one większe, aniżeli te, które wynikają z ogólnych korzyści społecznych), jak również wielkość grupy, która ma odnieść korzyści.

Ulga podatkowa od darowizn dla organizacji pożytku publicznego

Od dnia 6 kwietnia 2001 roku ulga podatkowa obowiązuje od darowizn od osób prywatnych, jak i darczyńców korporacyjnych, dla kwalifikujących się organizacji pożytku publicznego oraz innych zatwierdzonych podmiotów w wysokości 250 euro i powyżej, dokonanych w którymkolwiek roku podatkowym. Ulga podatkowa od tych darowizn stosowana jest do granicznej stawki podatkowej mającej zastosowanie do podatnika (obecnie 41%). W większości przypadków brak jest górnej granicy wysokości darowizny. Niemniej jednak, w przypadku, gdy w momencie dokonania darowizny istnieje związek pomiędzy darczyńcą, a organizacją pożytku publicznego/ innym zakwalifikowanym podmiotem, (np. gdy darczyńca jest pracownikiem lub członkiem organizacji pożytku publicznego), wówczas ulga ogranicza się do 10% całości dochodów danej osoby w danym, branym pod uwagę, roku. Aby kwalifikować się do ulgi podatkowej, darowizny muszą być dokonane „na warunkach powszechnie obowiązujących i bez zobowiązań”, darczyńca nie może czerpać żadnych korzyści w zamian za dokonanie darowizny.

Ulga podatkowa od darowizn dla OPP (S848A Ustawa o konsolidacji podatków z roku 1997) zawarta jest na liście ulg podatkowych, będącej przedmiotem ograniczenia w zakresie wykorzystania ulgi podatkowej przez osoby o wysokich dochodach (S485C Ustawa o konsolidacji podatków z roku 1997), która weszła w życie w styczniu 2007 roku. W ramach tego ograniczenia ulga dla osób o wysokich zarobkach została ograniczona do całkowitej ulgi w roku w wysokości 250 000 euro lub 50% zarobków brutto po korekcie, zależnie od tego, która kwota jest wyższa.

W styczniu 2006 roku ulga w podatku dochodowym od darowizn pieniężnych została rozciągnięta na darowizny w postaci publicznie notowanych akcji. Niemniej jednak, w tym wypadku darczyńca musi wybrać pomiędzy ulgą w ramach podatku od zysków kapitałowych (Capital Gains Tax - CGT) lub ulgą w ramach podatku dochodowego – nie można wnioskować o skorzystanie z obu ulg. Jeśli darczyńca zdecyduje się wnioskować o ulgę w ramach podatku dochodowego, procedura pozostaje ta sama, co w przypadku darowizn gotówkowych.

W jaki sposób stosowana jest ulga podatkowa

To, w jaki sposób stosowana jest ulga podatkowa, zależy od tego, do jakiej kategorii podatkowej zalicza się darczyńca:

1. W przypadku systemu PAYE (odliczanie podatku dochodowego od bieżącego wynagrodzenia) jedynie wobec podatników, ulga podatkowa stosowana jest do granicznej stawki podatkowej i wypłacana jest przez naczelników urzędów skarbowych bezpośrednio do kwalifikującej się organizacji lub innego zakwalifikowanego podmiotu na podstawie odpowiedniego zaświadczenia (oficjalnego formularza wypełnionego przez darczyńcę oraz organizację otrzymującą darowiznę).
2. Indywidualni podatnicy stosujący rozliczenie na podstawie deklaracji korzystają z ulgi od stawki granicznej, bezpośrednio deklarując darowiznę jako wydatek uprawniający do odliczenia podatkowego.
3. Darczyńcy korporacyjni po prostu deklarują odpisanie darowizny, jak gdyby był to koszt handlowy.

Tak więc, w pierwszym przypadku ulga podatkowa wypłacana jest bezpośrednio organizacji pożytku publicznego, podczas gdy w przypadku drugim i trzecim to darczyńca otrzymuje ulgę podatkową. Następujące przykłady pomogą zilustrować, w jaki sposób ulga podatkowa działa w praktyce.

Kto wnioskuje o ulgę podatkową

Przykład 1 Darczyńca opodatkowany w systemie PAYE

Tom jest podatnikiem opodatkowanym w systemie PAYE, który przekazał darowiznę w wysokości 250 euro wybranej organizacji, kwalifikującej się do odpisu podatkowego w ciągu roku podatkowego, w formie comiesięcznych zleceń stałych w wysokości 20.83 euro. Jego graniczna stawka podatkowa to 41%. Pod koniec roku Tom wypełnia formularz przesłany mu przez organizację pożytku publicznego, zawierający szczegółowe informacje na temat jego darowizny w raz z jego numerem PPS. Organizacja wykorzystuje następnie formularz do złożenia wniosku o zwrot podatku, który Tom zapłacił wcześniej od owych 250 euro, bezpośrednio od urzędu skarbowego - $€250 \times 100/59 = €424$ minus pierwotna darowizna w wysokości €250 = €174 (podatek związany z darowizną), zwiększając całkowitą wartość darowizny na rzecz fundacji do 424 euro.

Mary, siostra Toma, również będąca podatnikiem opodatkowanym w systemie PAYE, dokonuje darowizny w wysokości 250 euro na rzecz wybranej przez siebie organizacji, ona jednak płaci podatek według standardowej stawki 20%. Mary wypełnia i wysyła swój formularz do organizacji, podobnie jak Tom, zaś organizacja składa wniosek o zwrot podatku zapłaconego od 250 euro bezpośrednio do urzędu skarbowego. W tym przypadku wyliczenie wygląda następująco: $€250 \times 100/80 = €313$ minus pierwotna darowizna w wysokości €250 = €63, co stanowi podatek związany z darowizną. Przekazana przez Mary darowizna w wysokości 250 euro dla organizacji ma wartość 313 euro.

Przykład 2 Darczyńca opodatkowany na podstawie deklaracji

Siobhan jest osobą prowadzącą własną działalność gospodarczą i wnioskuje o zwrot podatku na podstawie deklaracji. Jej podatkowa stawka graniczna wynosi również 41%. Siobhan przekazuje darowiznę w wysokości 250 euro w gotówce oraz akcje notowane publicznie o wartości 1000 euro wybranej przez siebie organizacji. W przypadku akcji Siobhan wybiera opłacenie podatku od zysków kapitałowych w wysokości 20% (200 euro) oraz wnioskuje o ulgę od podatku dochodowego (41%). Siobhan otrzymuje zaświadczenie od organizacji i podczas wypełniania wniosku o zwrot podatku odejmuje całkowitą sumę darowizny 1250 euro (250 euro w gotówce i akcje o wartości 1,000 euro) od jej dochodu podlegającego opodatkowaniu, w ten sposób zmniejszając swój podatek o $€513 - €200$ (podatek od zysków kapitałowych) = $€313$. W tym przypadku to Siobhan korzysta bezpośrednio z ulgi podatkowej.

Przykład 3 Darczyńca korporacyjny

XYZ Sp. z o.o. dokonuje darowizny w imieniu przedsiębiorstwa w wysokości 250 euro na rzecz wybranej organizacji i otrzymuje zaświadczenie. Przedsiębiorstwo odpisuje darowiznę tak, jak gdyby były to koszty handlowe. Przedsiębiorstwo płaci podatek dla przedsiębiorstw według stawki 12.5%, tak więc jego podatek od przedsiębiorstw zostaje obniżony o $€250 \times 12.5\% = €31$. W tym przypadku to przedsiębiorstwo korzysta z ulgi podatkowej.

Co się dzieje, gdy darczyńca jest podatnikiem opodatkowanym jednocześnie w systemie PAYE oraz na podstawie deklaracji?

Gdy osoba jest podatnikiem opodatkowanym w systemie PAYE, a jednocześnie posiada pewien (niezależnie od tego jak niewielki) dochód opodatkowany na podstawie deklaracji, osoba ta uważana jest za „osobę ściągальną” i uprawniona jest do ulgi podatkowej od darowizny od granicznej stawki podatkowej. Innymi słowy, osoby te są w takiej samej sytuacji, jak darczyńcy opodatkowani na podstawie deklaracji, w przypadku drugim powyżej. Jeśli tego rodzaju darczyńcy zostali wpisani (pomyłkowo) w formularz zwrotu podatku złożony przez organizację, sekcja odpisów podatkowych nie zakwalifikuje ich i odpowiednio zmniejszy sumę ich zwrotu podatkowego.

Prawodawstwo określa, iż ulga podatkowa może być stosować jedynie w przypadku darowizn, które:

- wynoszą 250 euro lub więcej w jednym roku podatkowym,
- zostały przekazane w formie pieniędzy lub akcji lub też połączenia pieniędzy i akcji,
- są bezzwrotne,
- nie wiążą się z korzyścią dla darczyńcy lub jakiegokolwiek osoby związanej z darczyńcą, oraz
- nie są uwarunkowane lub związane z jakimkolwiek układem przejęcia nieruchomości przez organizację pożytku publicznego lub inny zakwalifikowany podmiot.

VAT i organizacje pożytku publicznego

Nie istnieją ogólne zwolnienia w zakresie podatku od wartości dodanej dla organizacji, które uzyskały status zwolnienia z opodatkowania dla organizacji pożytku publicznego. Istnieją jednak możliwości zwolnienia z VAT w pewnych okolicznościach i gdy one wystąpią, z tego rodzaju zwolnień mogą korzystać również OPP:

1. organizacje zajmujące się transportem osób niepełnosprawnych fizycznie w stopniu ciężkim i na stałe,
2. radia dla osób niewidomych,
3. przyrządy użytkowane przez osoby niepełnosprawne,
4. flota i wyposażenie morskich służb ratowniczych,
5. towary przeznaczone na pomoc humanitarną na eksport,
6. wyposażenie medyczne przekazane na zasadzie darowizny,
7. wyposażenie badawcze przekazane na zasadzie darowizny.

Zwolnienia te są bardzo konkretne i należy spełnić pewne warunki, aby się do nich kwalifikować.

Na mocy Szóstej dyrektywy UE dotyczącej VAT, organizacje pożytku publicznego uważane są za zwolnione z VAT, co oznacza, iż nie mogą one naliczać podatku VAT do swojej produkcji lub usług, stąd też nie mogą odliczyć podatku VAT, który został wobec nich naliczony. ICTR ustanowił, że poszczególne państwa w ramach UE mogą rekompensować OPP naliczony VAT na zasadzie grantu „poza ramami podatku VAT”, nie naruszając tym samym prawodawstwa UE i tego rodzaju program został z powodzeniem wprowadzony w Danii w 2007 roku.

Wnioskowanie o zwolnienie z opodatkowania dla organizacji pożytku publicznego oraz o status „zakwalifikowanej organizacji pożytku publicznego”

Organizacja pożytku publicznego lub fundacja mogą wnioskować do naczelnika urzędu skarbowego o zwolnienie z opodatkowania dla OPP, bezzwłocznie po jej powstaniu lub później. Muszą one być powołane wyłącznie dla celów pożytku publicznego.

Dodatkowo, urząd skarbowy wymaga, by podmiot ten:

- * był legalnie umocowany w danym państwie oraz by jego ciała zarządzające i kontrolne również się w nim mieściły. Muszą posiadać co najmniej trzech dyrektorów/ urzędników/powierników, z których większość musi stale przebywać w tym państwie, zaś organizacja musi posiadać w nim stałą siedzibę i prowadzić część ze swojej działalności, oraz
- * musi zagwarantować, by jego cele oraz uprawnienia zostały zdefiniowane w taki sposób, by każdy przedmiot, z którym może być związany jego dochód lub nieruchomość miał charakter pożytku publicznego, oraz
- * musi podlegać pod względem swoich głównych celów oraz przeznaczenia swojego dochodu lub nieruchomości Memorandum lub statutowi założycielskiemu (Articles of Association), w przypadku podmiotu zarejestrowanego, oraz Umowie powierniczej (Deed of Trust), dokumentowi ustanawiającemu (Constitution) lub regulaminowi (Rules) w przypadku podmiotu niezarejestrowanego.

Warto odnotować, że Irlandia znajduje się wśród kilku państw UE, wskazanych przez Komisję Europejską, jako naruszających prawodawstwo UE w zakresie swobody przepływu kapitału, ze względu na ograniczenia ulg podatkowych wobec darowizn na rzecz organizacji pożytku publicznego ustanowionych w tym państwie. W przełomowej decyzji, Europejski Trybunał Sprawiedliwości dnia 27 stycznia 2009 roku wydał wyrok stanowiący, iż krajowe ograniczenia w zakresie ulg podatkowych wobec darowizn zagranicznych dla OPP w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej są bezprawne. Zobaczymy, jak władze skarbowe rozwiążą tę kwestię.

Jeśli w jakimkolwiek momencie naczelnik urzędu skarbowego stwierdzi, że organizacja pożytku publicznego nie przeznacza swoich środków wyłącznie na realizację celów pożytku publicznego, może jej odebrać status zwolnienia z opodatkowania. Urząd skarbowy może również odebrać zwolnienie z opodatkowania dla OPP, jeśli organizacja nie prowadzi odpowiedniej księgowości oraz rachunkowości lub nie dostarcza informacji na żądanie. Wymaga się, by OPP o dochodzie powyżej 100 000 euro poddawały swoje sprawozdania rachunkowe kontroli biegłego rewidenta. Organizacja, która straciła status zwolnienia z opodatkowania dla organizacji pożytku publicznego podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym lub podatkiem dla przedsiębiorstw w stosunku do wszystkich swoich działań i może podlegać karom na mocy prawa podatkowego.

Organizacje pragnące korzystać z programu ulgi podatkowej od darowizn muszą złożyć wniosek do naczelnika urzędu podatkowego o nadanie statusu „zakwalifikowanej organizacji pożytku publicznego” w ramach zapisów lub zostać wskazane przez Ministra Finansów jako „zakwalifikowany podmiot”. Organizacja może złożyć wniosek o uznanie za „zakwalifikowaną OPP” na mocy przepisów tego programu, po przyznaniu jej zwolnienia z opodatkowania (tj. przypisania numeru CHY) przez naczelnika urzędu podatkowego na okres nie krótszy, niż 2 lata. Przyznanie statusu zakwalifikowanej OPP jest ważne przez pięć lat, po którym to okresie organizacja musi o niego ponownie wnioskować.

Przejrzystość i odpowiedzialność

Informacje przekazane naczelnikowi urzędu skarbowego traktowane są w sposób poufny i jedynie nazwa i adres organizacji pożytku publicznego podawane są na liście organizacji, którym przyznano zwolnienie z opodatkowania, prowadzonej przez urząd skarbowy. Niemniej jednak, na mocy Ustawy o OPP z roku 2009 wszystkie organizacje pożytku publicznego będą musiały się zarejestrować przy nowopowstałej Instytucji Regulacyjnej, zaś rejestr ten będzie dostępny online. Ponadto, coroczne sprawozdanie z działalności oraz sprawozdanie finansowe, które należy składać do Instytucji Regulacyjnej będą publicznie dostępne, poza tymi przedstawionymi przez prywatne fundusze powiernicze, które nie są finansowane przez darowizny społeczne. Prywatne fundusze powiernicze muszą składać coroczne sprawozdanie oraz sprawozdanie finansowe do Instytucji Regulacyjnej, lecz nie będą one udostępniane publicznie.